

Ustawa
z dnia
zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz zmianie niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2013 r., poz. 856), wprowadza się następujące zmiany:

1). w art. 4:

a). uchyla się pkt 9,

b). pkt 20 otrzymuje brzmienie:

„20). zwierzętach wykorzystywanych do celów specjalnych” – rozumie się przez to zwierzęta, których profesjonalna tresura oraz używanie odbywa się na podstawie odrębnych przepisów, regulujących szczegółowe zasady działania jednostek Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Straży Granicznej i innych formacji podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Służby Więziennej, służb kontroli celnej, ratownictwa oraz regulujących zasady szkolenia i wykorzystania psów – przewodników osób ociemniałych;”

c). uchyla się pkt 25,

d). w pkt 25 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 26, 27, 28, 29 i 30 w brzmieniu:

„26) psie rasowym – rozumie się przez to psa o odpowiednim dla rasy fenotypie oraz posiadającego co najmniej pięciopokoleniowy rodowód, który określa genotyp psa, zarejestrowany w Fédération Cynologique Internationale (FCI) lub Alianz Canine Worldwide (ACW);”

„27) kocie rasowym – rozumie się przez to kota o odpowiednim dla rasy fenotypie oraz posiadającego co najmniej czteropokoleniowy rodowód, który określa genotyp kota, zarejestrowanym w World Cat Federation (WCF), Fédération Internationale Féline (FIFe), The International Cat Association (TICA) lub Felinefederation Europe (FFE);”

„28) kocie wolnobytującym – rozumie się przez to kota bytującego w środowisku człowieka, będącego stałym elementem ekosystemu, żyjącego niezależnie od człowieka lub przy jego wsparciu, urodzonego na wolności;”

„29) oznakowaniu – rozumie się przez to oznaczenie psa lub kota w sposób trwały urządzeniem elektronicznym (mikrochipem) zawierającym odnośnik do danych znajdujących się w centralnym rejestrze zwierząt oznakowanych;”

„30) kojcu – rozumie się przez to budowlę znajdującą się poza pomieszczeniem mieszkalnym, uniemożliwiającą wydostanie się zwierzęcia poza teren prywatny, posiadająca utwardzone podłoże, co najmniej częściowo zadaszoną z dostępem światła dziennego”.

2). w art. 6 ust. 2 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Przez znęcanie się nad zwierzętami należy rozumieć zadawanie albo dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień, a w szczególności:”

a). pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego zaniedbania lub niechlujstwa, bądź w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji lub realizację naturalnych zachowań zwierzęcia”;

b). pkt 18 otrzymuje brzmienie:

„18) transport żywych ryb lub ich przetrzymywanie bez dostatecznej ilości wody umożliwiającej oddychanie”

c) w ust. 2 w pkt 19 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 20, 21 i 22 w brzmieniu:

„20) utrzymywanie zwierzęcia bez pomieszczenia chroniącego go przed zimnem, upałami lub opadami atmosferycznymi;”

„21) zaniechanie podjęcia lub kontynuowania leczenia zwierzęcia, w przypadku stanu lub choroby, które powodują ból lub cierpienie lub prowadzą, albo mogą prowadzić do jego śmierci;”

„22) montowanie na elementach budynków urządzeń mogących powodować zranienie lub okaleczenie ptaków, w szczególności kolców lub drutów”.

3). w art. 7:

a). ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwierzę traktowane w sposób określony w art. 6 ust. 2 może być czasowo odebrane właścicielowi lub opiekunowi na podstawie decyzji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia i przekazane:

1) schronisku dla zwierząt bezdomnych lub organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, jeżeli jest to zwierzę domowe lub laboratoryjne, lub

2) gospodarstwu rolnemu wskazanemu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, jeżeli jest to zwierzę gospodarskie, lub

3) ogrodowi zoologicznemu, organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt lub schronisku dla zwierząt bezdomnych, jeżeli jest to zwierzę wykorzystywane do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych lub utrzymywane w ogrodach zoologicznych”.

b) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podejmowana jest z urzędu lub na wniosek po uzyskaniu informacji od Policji, straży gminnej, lekarza weterynarii lub upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.”,

c) ust. 1c otrzymuje brzmienie:

„1c. W przypadku braku zgody, o której mowa w ust. 1b, lub wystąpienia innych okoliczności uniemożliwiających przekazanie zwierzęcia podmiotom, o których mowa w ust.1, zwierzę może zostać przekazane innej osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej albo osobie fizycznej, która zapewni mu właściwą opiekę”.

d) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje prawo wniesienia odwołania do samorządowego kolegium odwoławczego w terminie 7 dni od daty doręczenia decyzji. Samorządowe kolegium odwoławcze rozpoznaje odwołanie w terminie 7 dni”.

e) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3 a. W przypadku wskazanym w ustępie 3, na żądanie upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, policja lub straż gminna zapewnia asystę przy odbiorze zwierzęcia. Policji, straży gminnej lub przedstawicielowi organizacji społecznej w asyście policji lub straży gminnej, przysługuje prawo wejścia na teren prywatnej posesji bez zgody lub pomimo sprzeciwu jej właściciela”.

f). ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do należności z tytułu kosztów określonych w ust. 4 stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Koszty utrzymania zwierzęcia do czasu egzekucji należności pieniężnych od dotychczasowego właściciela lub opiekuna pokrywa gmina.”

4). W art. 9 uchyla się ust.1;

5). Art. 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„art.9 ust.2. Jediną formą ograniczenia ruchu zwierzęcia domowego na terenie prywatnym jest kojec.”

6). po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zwierzę domowe utrzymywane w kojcu musi mieć zapewniony dostęp do pokarmu i wody pitnej oraz budy lub pomieszczenia chroniącego przed zimnem, upałami lub opadami atmosferycznymi.”

7). Uchyla się art. 10

8) w art. 10a:

a). w ust. 1:

- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sprzedaży zwierząt domowych na targowiskach, targach i giełdach;”,

- pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) sprzedaży psów i kotów poza miejscami ich chowu lub hodowli.”,

b). ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Zakaz, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy hodowli psów rasowych lub kotów rasowych”;

9). Po art. 10 b dodaje się art. 10 c w brzmieniu:

„10c. 1. Zabrania się uczestnictwa w wystawach kynologicznych psów poddanych zabiegowi przycinania uszu lub ogona (kopiowania).

2. Odpowiedzialności z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w ust.1, podlega właściciel lub opiekun psa.

3. Zakaz, o którym mowa w ust.1 obowiązuje niezależnie od miejsca urodzenia psa oraz od daty wykonania zabiegu przycinania uszu lub ogona (kopiowania)”.

10). w art. 11:

a). ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie należy do zadań własnych gmin i odbywa się wyłącznie na podstawie uchwały rady gminy, podejmowanej raz na dwa lata, o której mowa w art. 11a.”,

b). ust.3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organizacje społeczne, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, mogą zapewniać bezdomnym zwierzętom opiekę lub prowadzić schroniska dla zwierząt, w porozumieniu z właściwymi organami samorządu terytorialnego”.

11). w art. 11a:

a). w ust. 2 - zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Program, o którym mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności:”,

- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt wraz ze wskazaniem minimalnej stawki dziennej przeznaczonej na utrzymanie zwierzęcia w schronisku”

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) opiekę nad wolnobytującymi kotami, w tym ich dokarmianie oraz sterylizację albo kastrację, po których następuje powrót do naturalnego środowiska;

- pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wyłapywanie bezdomnych zwierząt”;

- pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt wyłapanych na terenie gminy”;

- pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) zapewnienie miejsca w gospodarstwie rolnym dla zwierząt gospodarskich”;

- pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń losowych w tym drogowych z udziałem zwierząt domowych, gospodarskich lub dzikich, w których odnoszą one obrażenia”

- po pkt 8 stawia się średnik i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) plan oznakowania psów w gminie.”

b). ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Program, o którym mowa w ust. 1, może obejmować plan oznakowania kotów w gminie”

c). ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 2 pkt. 3-6, może zostać powierzona podmiotowi prowadzącemu schronisko dla zwierząt lub organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt”.

d). ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Projekt programu, o którym mowa w ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) najpóźniej do dnia 1 stycznia przekazuje do zaopiniowania:

1. właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii;
2. organizacjom społecznym, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, działającym na obszarze gminy, powiatu lub województwa;
3. dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich, działających na obszarze gminy, powiatu lub województwa”.
4. właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska;”

e). ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Podmioty, o których mowa w ust. 7, w terminie 21 dni od dnia otrzymania projektu programu, o którym mowa w ust. 1, wydają opinie o projekcie. Opinia powiatowego lekarza weterynarii jest wiążąca. Niewydane opinii w tym terminie uznaje się za akceptację przesłanego programu”.

f). po ust. 8 dodaje się ust. 9 i 10 w brzmieniu:

„9. Gmina informuje właściwego powiatowego lekarza weterynarii, raz w roku, nie później niż do 31. grudnia, o:

1. podmiotach, z którymi podpisane są umowy na wyłapywanie i pobyt w schronisku dla zwierząt, gospodarstwie rolnym oraz o organizacjach społecznych, o których mowa w ust. 4;
2. liczbie zwierząt wyłapanych i miejscach, do których zostały przekazane;
3. liczbie zwierząt przekazanych do adopcji, padłych i uśpionych;
4. liczbie zwierząt, biorących udział w zdarzeniach losowych, w tym drogowych, w których odniosły one obrażenia, poddanych opiece weterynaryjnej”.

„10. Powiatowy lekarz weterynarii, do dnia 31. stycznia każdego roku, przekazuje za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, informację, o której mowa w ust.9 pkt.4, w zakresie zwierząt należących do gatunków dziko występujących, objętych ochroną gatunkową, na podstawie przepisów o ochronie przyrody;”

12). Po art. 11a dodaje się art.11b w brzmieniu:

„11b. 1. Wykonując program, o którym mowa w art.11 ust.1, gmina ma obowiązek:

1. zawarcia odrębnych umów na wyłapywanie bezdomnych zwierząt oraz na ich utrzymywanie w schronisku;
 2. wyłapania każdego zgłoszonego bezdomnego zwierzęcia;
 3. prowadzenia ewidencji zwierząt wyłapanych na terenie gminy obejmującej w szczególności: nr mikrochipa zwierzęcia, jego fotografię, inne dane służące identyfikacji zwierzęcia takie jak wiek, płeć, maść, wielkość, datę wyłapania zwierzęcia, datę umieszczenia zwierzęcia w schronisku, datę adopcji wraz z kserokopią dokumentacji adopcyjnej, datę zgonu zwierzęcia wraz z kserokopią zaświadczenia lekarskiego o zgonie zwierzęcia;
 4. uiszczania stawki dziennej za utrzymywanie zwierząt w schronisku;
 5. oznakowania psa lub kota w ciągu doby po jego wyłapaniu;
 6. sterylizację lub kastrację psa lub kota w ciągu 3 dni po odbytej kwarantannie, a jeżeli stan zdrowia zwierzęcia na to nie pozwala – niezwłocznie po ustąpieniu tych przyczyn;
 7. kontrolę warunków bytowych zwierząt w schronisku oraz weryfikację dokumentacji znajdującej się w schronisku z ewidencją, o której mowa w pkt 2, co najmniej raz na kwartał.
2. Organem odpowiedzialnym za wykonanie obowiązku o którym mowa w ust.1 jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

13). Po art. 11b dodaje się rozdział 2a, któremu nadaje się tytuł:
„Rozdział 2a. Oznakowanie”

- 14). W rozdziale 2a dodaje się art. 11c i 11d w brzmieniu:
- „Art.11c. 1. Psy na obszarze całego kraju podlegają obowiązkowemu oznakowaniu.
2. Oznakowania psa dokonują lekarze weterynarii lub osoba, która posiada tytuł technika weterynarii świadczący usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt.
3. Psy poddane oznakowaniu podlegają wpisowi do rejestru prowadzonego przez lekarzy weterynarii, o którym mowa w art. 11d. Po przeprowadzeniu oznakowania posiadaczowi psa wydaje się zaświadczenie lub dokonuje się wpisu w dokumencie identyfikacyjnym zwierzęcia.
4. Koszty oznakowania, o którym mowa w ust.1 ponosi posiadacz psa.
- Art.11d. 1. Tworzy się centralny rejestr zwierząt oznakowanych, o których mowa w art. 11c ust. 3.

2. Lekarz weterynarii, o którym mowa w art.11c ust.2 , przekazuje do rejestru, o którym mowa w ust.1 informację o oznakowaniu zwierzęcia zawierającą następujące dane:

- 1) imię i nazwisko, kod pocztowy i miejsce zamieszkania posiadacza zwierząt;
- 2) gatunek, rasę i płeć zwierzęcia;
- 3) numer mikroczipa;
- 4) datę implantacji mikroczipa;
- 5) miejsce implantacji mikroczipa.

3. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna prowadzi centralny rejestr zwierząt oznakowanych jako składową centralnego rejestru wydanych paszportów, o którym mowa w art. 24 ust.3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213 poz.1342 ze zm.)

4. Centralny rejestr zwierząt oznakowanych jest udostępniany organom Inspekcji Weterynaryjnej, organom samorządu gminnego, Policji, straży gminnej lub upoważnionemu przedstawicielowi organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt w celu realizacji zadań, o których mowa w niniejszej ustawie.

5. 1) Koszty związane z:

- a) administrowaniem i utrzymywaniem serwerów,
 - b) przygotowywaniem i aktualizowaniem oprogramowania komputerowego oraz materiałów pomocniczych, związanych z korzystaniem z tego oprogramowania
- są pokrywane z opłat pobieranych od posiadaczy zwierząt za oznakowanie oraz z opłat pobieranych za udostępnianie danych, z rejestru, o którym mowa w art. 11d.

2) Koszty związane z bieżącą eksploatacją systemów informatycznych są pokrywane z budżetu Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi w drodze rozporządzenia:

- a).sposób prowadzenia rejestru , o którym mowa w art. 11d, zakres gromadzonych i udostępnianych informacji, tryb wprowadzania danych i nieodpłatnego oraz odpłatnego udostępniania danych poszczególnym osobom fizycznym i prawnym, z wyłączeniem podmiotów, o których mowa w art. 11d ust.4,
- b). wysokość opłaty ponoszonej przez posiadacza zwierzęcia za oznakowanie zwierzęcia,
- c). wysokość opłaty za udostępnienie danych z rejestru, o którym mowa w art. 11d,

d). wysokość wynagrodzenia dla lekarza weterynarii za oznakowanie zwierzęcia oraz za wprowadzenie danych o zwierzęciu do rejestru.”

15). po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. 1. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku stwierdzenia, że podmiot utrzymujący zwierzęta gospodarskie narusza przepisy dotyczące dobrostanu zwierząt gospodarskich, stosuje odpowiednio środki zaradcze określone w art. 54 rozporządzeniu (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt.

2. Decyzjom o zastosowaniu środków zaradczych, o których mowa w ust.1 powiatowy lekarz weterynarii nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.”

16). art. 15 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„15. 1. Warunki występów, treningów i tresury oraz metody postępowania ze zwierzętami wykorzystywanymi do celów widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych nie mogą zagrażać ich życiu lub zdrowiu.

17). w art. 17:

a). ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do tresury i wykorzystania dla celów filmowych mogą być wykorzystywane tylko zwierzęta urodzone i wychowane w niewoli i tylko takie, którym mogą być zapewnione warunki egzystencji stosowne do potrzeb danego gatunku. Zabronione jest wykorzystywanie w celach widowiskowych zwierząt dzikich lub należących do gatunków zwierząt dzikich, urodzonych w niewoli.

b). uchyla się ust. 2 i 4;

c). ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Zabrania się działalności menażerii objazdowych, a także organizowania i prowadzenia występów cyrkowych z udziałem zwierząt oraz podobnych widowisk lub pokazów, związanych z wykorzystywaniem zwierząt w celach rozrywkowych”.

d). uchyla się ust.7

e). ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury określi, w drodze rozporządzenia, minimalne warunki utrzymywania

poszczególnych gatunków zwierząt wykorzystywanych do celów widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych, mając na względzie zapewnienie im właściwej opieki”

18). art.18 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwierzęta wykorzystywane do celów widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych mogą być przetrzymywane, hodowane i prezentowane jedynie w stadninach lub w miejscach przeznaczonych dla zwierząt wykorzystywanych do celów specjalnych, pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej”.

19). art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Art 25. Prowadzący pojazd mechaniczny, który potrącił zwierzę, obowiązany jest, do zapewnienia mu stosownej pomocy lub zawiadomienia jednej ze służb, o których mowa w art. 33 ust.3”.

20). art. 33a ust.3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„pkt 2) wyłapanie psa i dostarczenie go właścicielowi, a jeżeli ustalenie tej osoby nie jest możliwe dostarczenie do schroniska dla zwierząt organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt; wyłapanie i dostarczenie psa odbywa się na koszt właściciela”.

21). w art. 35:

a). ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kto zabija, uśmierca zwierzę, dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust.1, art. 33 lub art. 34 ust.1-4, albo narusza zakaz określony w art. 16 lub art. 17 ust.5 podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”

b). ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust.1 lub 1a działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”

c). ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 1a sąd może orzec, a w razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2 sąd orzeka tytułem środka karnego zakaz posiadania zwierząt od roku do lat 10. Sąd może orzec zakaz posiadania zwierząt na zawsze, w razie skazania na karę pozbawienia wolności za przestępstwo określone w ust. 2. Zakaz orzeka się w latach.”

22) w art. 37:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kto narusza nakazy albo zakazy określone w art. 9 ust. 2 i 3, art. 10a ust. 1-3, art. 10 c ust. 1, art. 11 ust. 3, art. 11 b ust. 1, art. 12 ust. 1-6, art. 13 ust. 1, art. 14, art. 15 ust. 1-5, art. 17 ust. 1, 17 ust. 3, 17. ust. 6, art. 18, art. 22 ust. 1, art. 22a, art. 25 lub art. 27 podlega karze aresztu lub grzywny.

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w ust. 1, można orzec nawiązkę w wysokości od 250 zł do 5.000 zł na cel związany z ochroną zwierząt.”

c). po ust. 4 dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:

„5. W razie skazania za wykroczenie określone w ust. 1 sąd może orzec tytułem środka karnego przepadek zwierzęcia, jeżeli sprawca jest jego właścicielem lub opiekunem”.

„6. W razie skazania za wykroczenie określone w ust. 1 sąd może orzec tytułem środka karnego zakaz posiadania zwierząt od roku do lat 10; zakaz orzeka się w latach”.

23). uchyla art. 37a

24). po art. 37e dodaje się art. 37f w brzmieniu:

„Art.37f W sprawach o wykroczenia, określonych w art. 37, 37b, 37d, 37e, organizacja społeczna, której statutowym celem jest ochrona zwierząt może samodzielnie wnieść wnioski o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy.

25). po art. 37f dodaje się art. 37g w brzmieniu:

„Art.37g. Kto nie stosuje się do orzeczonego przez sąd zakazu posiadania zwierząt, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”

26). w art. 38:

a). ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„ 1. Sąd przekazuje zawiadomienie o wydanym prawomocnym orzeczeniu o przepadku zwierzęcia na rzecz organizacji społecznej biorącej udział w postępowaniu lub innej organizacji, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.”

b). po ust.1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przekazanie zwierzęcia, o którym mowa w ust. 1 następuje za zgodą organizacji, której zwierzę ma zostać przekazane”.

c). w ust.8 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Koszty utrzymania zwierzęcia do czasu egzekucji należności pieniężnych od skazanego pokrywa jednostka samorządu terytorialnego”.

27) W art. 39 dodaje się ust.2 w brzmieniu:

„2. W przypadkach, o których mowa w ust.1, organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt wykonuje prawa pokrzywdzonego, jeżeli złoży oświadczenie. Ograniczenie liczby organizacji społecznych wykonujących prawa pokrzywdzonego jest możliwe wyłącznie wtedy, kiedy jest to konieczne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania.”

28) po art. 39 dodaje się art. 39a w brzmieniu:

„Art. 39a. Organizacje społeczne, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, mogą wszcząć postępowanie lub wziąć udział w charakterze strony w toczącym się postępowaniu karnym, cywilnym, administracyjnym lub sądowno-administracyjnym, jeżeli zachodzi potrzeba ochrony zwierząt”.

Art. 2. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1). w art. 1:

a). pkt 1 lit. j otrzymuje brzmienie:

„j) prowadzenia schronisk dla zwierząt bezdomnych,”,

b). pkt 1 po lit. p dodaje się lit. r w brzmieniu:

„r) wyłapywania zwierząt bezdomnych lub prowadzenia miejsc przetrzymywania bezdomnych psów ”

2). w art. 2 w pkt 44 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 45-47 w brzmieniu:

„45) schronisko dla zwierząt bezdomnych - to każde miejsce przeznaczone do utrzymywania zwierząt bezdomnych, niezależnie od nadanej nazwy, wyłapanych w ramach zadania o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, , z wyłączeniem miejsc przetrzymywania bezdomnych psów;

46) miejsce przetrzymywania psów bezdomnych – miejsce przeznaczone do utrzymywania nie więcej niż 10 psów bezpośrednio po ich wyłapaniu przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące liczony od dnia ich wyłapania;

47) zwierzę bezdomne – rozumie się przez to zwierzę bezdomne, o którym mowa w przepisach o ochronie zwierząt.”

3). w art. 4 ust. 2 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. 2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, w zakresie spełniania wymagań weterynaryjnych jest obowiązany zapewniać wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, dobrostanowe, organizacyjne, techniczne lub technologiczne, zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, obejmujące w szczególności wymagania dotyczące:”

4). w art. 5:

a). ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. Podjęcie działalności nadzorowanej, o której mowa:

- 1) w art. 1 pkt 1 lit. a, c-f, h, i, j, l, jest dozwolone po stwierdzeniu przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na przewidywane miejsce jej prowadzenia, w drodze decyzji, spełniania wymagań weterynaryjnych określonych dla prowadzenia danego rodzaju działalności;
- 2) w art. 1 pkt 1 lit. b, g, k, n, p, r, jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej prowadzenia.”

a). w ust. 3 po pkt 3 dodaje się pkt 4 i 5 w brzmieniu:

- „4) zezwolenia na prowadzenie schroniska dla zwierząt bezdomnych wydanego na podstawie przepisów o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
- 5) numer z Krajowego Rejestru Sądowego albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, jeżeli został nadany.”.

b). ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Powiatowy lekarz weterynarii, po przeprowadzeniu kontroli, wydaje decyzję:

- 1) stwierdzającą spełnianie wymagań weterynaryjnych, jeżeli wymagania określone dla danego rodzaju działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, c-f, h, i, j, l, są spełnione;
- 2) odmawiającą stwierdzenia spełniania wymagań weterynaryjnych, jeżeli wymagania określone dla danego rodzaju działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, c-f, h, i, j, l, nie są spełnione.”

c). ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Wydając decyzję, o której mowa w ust. 4 pkt 1, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) stwierdza spełnianie wymagań weterynaryjnych przez poszczególne obiekty budowlane lub miejsca, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, lub osoby wykonujące określone czynności w ramach tej działalności, jeżeli stwierdzenie takie jest wymagane;

2) nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny:

a) podmiotowi lub

b) poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscom, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, lub osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności w przypadku, o którym mowa w pkt 1.

3) określa maksymalną liczbę zwierząt poszczególnych gatunków, które mogą być utrzymywane w schronisku dla zwierząt bezdomnych.

d). ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zgłoszenia zamiaru prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. b, g, k, p, r, wydaje decyzję o nadaniu temu podmiotowi weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego. Art. 6 ust. pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) podmioty, które uzyskały decyzję, określoną w art. 5 ust. 4 pkt 1, z wyłączeniem podmiotów prowadzących schroniska dla zwierząt bezdomnych”;

5). art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. Podmiot prowadzący działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-l, n, p, r, informuje, w formie pisemnej, powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych, w terminie do 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.”

6). w art. 8 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. 1. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-n, p, r, są naruszone wymagania weterynaryjne określone dla tej działalności, w zależności od zagrożenia stwarzanego dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt, wydaje decyzję:

1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie lub

2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień, lub

3) zakazującą umieszczania na rynku lub handlu określonymi zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności lub

4) zakazującą przyjmowania nowych zwierząt bezdomnych do schroniska dla zwierząt bezdomnych lub miejsc przetrzymywania wyłapanych bezdomnych psów i kotów, do czasu usunięcia uchybień, lub

5) ograniczającą lub zakazującą wprowadzania do obrotu, przywozu lub wywozu zwierząt.”

7). w art. 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia o wydaniu decyzji zakazującej prowadzenia działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, d-f, h, i, j, l, p za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównego Lekarza Weterynarii oraz organ, który wydał zezwolenie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4.”

8). po art. 9 dodaje się art. 9a w brzmieniu:

„9a. 1. Powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję zakazującą prowadzenia działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-l, o-r, jeżeli podmiot prowadzi działalność nadzorowaną bez stwierdzenia spełniania wymagań weterynaryjnych albo prowadzi taką działalność bez zgłoszenia zamiaru jej rozpoczęcia.

2. Podmiot, któremu wydano decyzję zakazującą prowadzenia działalności na podstawie art. 9 albo art. 9a, może ponownie wystąpić z wnioskiem o wydanie w takim samym zakresie decyzji, o której mowa w art. 5 ust. 4 albo ust. 9, nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia wydania decyzji zakazującej prowadzenia działalności nadzorowanej.

3. Zakaz prowadzenia działalności nadzorowanej dotyczy obszaru powiatu, na którym działalność taka była prowadzona.”

9). W art. 10:

a). ust. 1 pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„1) dla prowadzenia poszczególnych rodzajów działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-n, p, r w tym może określić:”

b). ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego nadawanego podmiotom prowadzącym działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-l, o, p, r, mając na względzie zapewnienie właściwego sprawowania nadzoru nad prowadzeniem danego rodzaju działalności.”

c). ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia:

1) dodatkowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o stwierdzenie spełniania wymagań weterynaryjnych lub zgłoszenie zamiaru prowadzenia działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-l, n, p, r oraz w art. 4 ust. 3,

2) szczegółowy sposób dokonywania zgłoszenia zamiaru zaprzestania prowadzenia działalności nadzorowanej, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-l, n, p, r oraz w art. 4 ust. 3

- mając na względzie zapewnienie prawidłowego sprawowania przez powiatowego lekarza weterynarii nadzoru nad prowadzeniem danego rodzaju działalności nadzorowanej.

10). W art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-l, n, p, r oraz w art. 4 ust. 3, na obszarze jego właściwości.

11). W art. 11 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje organowi, który wydał zezwolenie, o którym mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 dane zawarte w rejestrze dotyczące schroniska dla zwierząt bezdomnych, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze”

12). Po art. 12a dodaje się rozdział 2a o tytule:

„Podmioty uprawnione do tworzenia lub prowadzenia schronisk dla zwierząt bezdomnych oraz miejsc przetrzymywania psów bezdomnych”

13). W rozdziale 2 a dodaje się art. 12b i 12c w brzmieniu:

„12 b. 1. Schroniska dla zwierząt mogą być tworzone lub prowadzone wyłącznie przez jednostki samorządu terytorialnego bądź ich jednostki organizacyjne lub organizacje społeczne, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, posiadające status organizacji pożytku publicznego.

2. W celu tworzenia lub prowadzenia schronisk dla zwierząt jednostki samorządu terytorialnego bądź ich jednostki organizacyjne mogą zawierać umowy jedynie z organizacjami społecznymi, o których mowa w ust. 1.

12 c. 1. Miejsca przetrzymywania psów bezdomnych mogą być tworzone lub prowadzone wyłącznie przez jednostki samorządu terytorialnego bądź ich jednostki organizacyjne.

2. Jednostkom, o których mowa w ust. 1 zabrania się zawierania umów z innymi podmiotami w celu tworzenia lub prowadzenia miejsc przetrzymywania wyłapanych bezdomnych psów”.

Art. 3. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz.U.z 2013,poz.1226), wprowadza się następujące zmiany:

w art. 9 pkt 2 otrzymuje brzmienie: „zakaz - poza polowaniami i odłowami, płoszenia, chwytania, przetrzymywania, ranienia i zabijania zwierzyny”

Art. 4. W ustawie z dnia 13 września 1996r o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013, poz. 1399) , wprowadza się następujące zmiany:

art. 7 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wyłapywania bezdomnych zwierząt”

Art. 5. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627) wprowadza się następujące zmiany:

1). w art. 5 pkt 11 wykreśla się podpunkt a).;

2). art. 73 ust 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zakazy, o których mowa w ust.1 pkt.1 i 2, nie dotyczą ogrodów zoologicznych i placówek naukowych prowadzących badania na zwierzętami, a zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 nie dotyczą ośrodków rehabilitacji zwierząt.”

3). po art. 128 a dodaje się art.128b w brzmieniu:

„128b. Kto zabija dziko występujące zwierzę kręgowe, lub znęca się nad nim w rozumieniu art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt, podlega odpowiedzialności karnej przewidzianej w tej ustawie”.

Art. 6. 1. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy działalność nadzorowaną określoną w art. 1 pkt 1 lit. r ustawy wymienionej w art. 2, której prowadzenie zgodnie z dotychczasowymi przepisami nie wymagało zgłoszenia zamiaru jej podjęcia do powiatowego lekarza weterynarii, tracą prawo do jej prowadzenia, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nie dokonają zgłoszenia zgodnie z jej przepisami.

2. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy działalność w zakresie prowadzenia schronisk dla zwierząt bezdomnych, której prowadzenie zgodnie z dotychczasowymi przepisami nie wymagało stwierdzenia spełniania warunków weterynaryjnych, a zgodnie z przepisami ustawy wymaga takiego stwierdzenia, tracą prawo do prowadzenia tej działalności, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nie złożą, zgodnie z przepisami ustawy, wniosku o dokonanie takiego

stwierdzenia, na podstawie którego zostaną zatwierdzone decyzją powiatowego lekarza weterynarii, jako podmioty prowadzące schronisko dla zwierząt bezdomnych.

3. Z zastrzeżeniem ust. 4, podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy działalność w zakresie prowadzenia schronisk dla zwierząt bezdomnych, obowiązane są dostosować swoją działalność do przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy wymienionej w art. 2, w brzmieniu nadanym ustawą w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. przepisów wykonawczych.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić w drodze rozporządzenia, dla podmiotów prowadzących w dniu wejścia w życie ustawy działalność w zakresie prowadzenia schronisk dla zwierząt bezdomnych, dłuższy termin do dostosowania się do nowych wymogów dotyczących infrastruktury określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy wymienionej w art. 2, w brzmieniu nadanym ustawą, mając na względzie zapewnienie ww. podmiotom czasu koniecznego do dostosowania się do nowych wymogów.

5. Termin, o którym mowa w ust. 4 nie może być dłuższy niż 48 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy wymienionej w art. 2, w brzmieniu nadanym ustawą

6. Wydając decyzję, o której mowa w ust. 2, powiatowy lekarz weterynarii jednocześnie wygasza decyzję o nadaniu weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego.

Art. 7. Do postępowań w sprawie prowadzenia schronisk dla zwierząt, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Art. 3 ust. 2 i 3 stosuje się.

Art. 8. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy wymienionej w art. 2 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy wymienionej w art. 2, w brzmieniu nadanym ustawą.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z zastrzeżeniem art. 9, art.11c i art.11d

Art. 10. Art. 9 ust. 2 i 3 ustawy oraz art. 11c i art.11d, o których mowa w art. 1, wchodzi w życie z dniem 01. stycznia 2017 r., art. 17 ust. 1 i 5 ustawy, o których mowa w art. 1 wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej regulacji jest m.in. wzmocnienie ochrony prawnej zwierząt oraz poprawa ich szeroko rozumianego dobrostanu. Ponadto wprowadzenie kontroli wydatkowania przez jednostki samorządu terytorialnego środków finansowych przeznaczonych na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami, w szczególności pod względem ich celowości i ostatecznego przeznaczenia.

Zmiany w ustawie o ochronie zwierząt obejmują m.in.:

1. wprowadzenie obowiązku oznakowania psów i utworzenia centralnego rejestru;
2. rozszerzenie katalogu czynów uznanych za znęcanie się nad zwierzętami;
3. doprecyzowanie obowiązków straży gminnej oraz policji w przypadku konieczności interwencyjnego odbioru zwierzęcia;
4. doprecyzowanie obowiązków gminy w zakresie pokrywania kosztów zapewnienia tymczasowej opieki zwierząt odebranych interwencyjnie;
5. wprowadzenie zakazu utrzymywania psów na łańcuchach;
6. wprowadzenie określenia psa rasowego oraz kota rasowego w celu wyeliminowania istnienia pseudohodowli;
7. doprecyzowanie obowiązków gmin dotyczących realizacji programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt;
8. wprowadzenie zakazu wykorzystywania zwierząt w cyrkach;
9. podwyższenie kar za zabicie zwierzęcia lub znęcanie się nad nim;
10. wprowadzenie sankcji za naruszenie zakazu posiadania zwierząt oraz wprowadzenie możliwości dożywotniego zakazu posiadania zwierząt w przypadku skazania sprawcy za zabicie zwierzęcia lub znęcanie się nad nim ze szczególnym okrucieństwem;
11. wzmocnienie uprawnień organizacji społecznych w inicjowaniu i przystępowaniu do postępowań sądowych.

Głównym celem projektowanej nowelizacji jest uszczelnienie systemu finansowania odławiania i opieki nad bezdomnymi zwierzętami przez samorządy.

Obecnie na ten cel co roku przeznacza się ponad 100 mln. zł. Ustawa o ochronie zwierząt, nakładając na samorządy to zadanie własne, nie precyzuje wystarczająco obowiązków gmin we wspomnianym zakresie, brak konkretnego wyszczególnienia tych obowiązków powoduje, że większość gmin nie realizuje tego zadania właściwie. Doprowadza to do sytuacji, że w polskich schroniskach ginie co czwarty pies, a 80%

środków przeznaczonych na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami otrzymują firmy wyłapujące, nie sprawując w rzeczywistości żadnej opieki. Cała procedura opieki jest nieefektywna i nie podlega żadnej kontroli ze strony płatników za usługi – czyli samorządów. Poza wymiernymi stratami finansowymi i nieefektywnym rozdysponowywaniem środków (1/3 pieniędzy wydawana jest bez wystarczającej kontroli) na uwagę zasługuje również aspekt humanitarny. Tysiące zwierząt znika po ich odłowieniu. Aż 50% gmin nie nadzoruje w żaden sposób losu zwierząt i zasadności wydatkowanych środków.

Nieprawidłowości systemu opieki nad bezdomnymi zwierzętami zostały stwierdzone w szeregu kontroli przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli i opisane w raporcie NIK „Wykonywanie zadań gmin dotyczących ochrony zwierząt”, w czerwcu 2013 roku.

W podsumowaniu wyników kontroli NIK stwierdza m.in.:

„Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wykonywanie przez gminy i schroniska ustawowych zadań dotyczących ochrony zwierząt. Gminy nie zapewniały właściwej opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz nieskutecznie zapobiegały ich bezdomności, zaś schroniska nie zapewniły przebywającym tam zwierzętom właściwych warunków bytowania.

Ponad 1/3 środków publicznych przeznaczonych na ochronę zwierząt wydatkowano z naruszeniem prawa albo niegospodarnie.

Negatywną ocenę działalności skontrolowanych gmin uzasadniają w szczególności:

- niepodjęcie skutecznych działań w celu ograniczenia populacji bezdomnych zwierząt, a nawet brak takich działań (w 50 % skontrolowanych gmin),
- nieprzestrzeganie zakazu odławiania bezdomnych zwierząt bez zapewnienia im miejsc w schroniskach (61 %) oraz zlecanie takiej czynności podmiotom, które nie posiadały wymaganych zezwoleń (67 %) albo też bez podjęcia stosownej uchwały przez rady gminy (40%),
- wydatkowanie nielegalnie, albo niegospodarnie 1.653,7 tys. zł (36% środków z budżetów 18 gmin) na rzecz podmiotów, które nie posiadały wymaganych zezwoleń oraz nie zapewniły standardu usług dotyczących opieki nad zwierzętami,
- brak kontroli wykorzystania środków publicznych i sprawowania opieki nad zwierzętami w schroniskach i w innych miejscach ich przetrzymywania (50 %),

Wejście w życie znowelizowanej ustawy o ochronie zwierząt nie przyczyniło się w znaczący sposób do rozwiązania problemu bezdomnych zwierząt. Wprawdzie 16 rad skontrolowanych gmin uchwaliło programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, to jednak tylko pięć programów spełniało wszystkie wymagania określone w art. 11a znowelizowanej ustawy. W znacznej części gmin postanowienia tych programów dotyczące opieki nad bezdomnymi zwierzętami nie były realizowane.

W szczególności gminy (67% skontrolowanych) nie przestrzegały zakazu odławiania bezdomnych zwierząt bez zapewnienia im miejsc w schroniskach (art. 11 ust. 3 uoz).

Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie działalność schronisk dla zwierząt i podmiotów zajmujących się wyłapywaniem bezdomnych zwierząt. Negatywną ocenę uzasadniały skala i rozmiary nieprawidłowości, które w szczególności polegały na:

- niezapewnieniu w 12 z 14 (w 86%) skontrolowanych schronisk i przytulisk właściwych warunków pobytu i wyżywienia zwierząt – głównie z powodu przepełnienia schronisk i innych miejsc przetrzymywania zwierząt.
- nieprowadzeniu lub nierzetelnym prowadzeniu w 12 podmiotach (w 63%) ewidencji zwierząt, a także braku ich oznakowania,
- nieefektywnym wykorzystaniu środków publicznych – bez zapewnienia odpowiednich, zgodnych z wymogami prawa (w tym umów zawartych z gminami) warunków bytowania zwierząt,
- prowadzeniu przez 12 z 14 podmiotów działalności w zakresie wyłapywania bezdomnych zwierząt, bez wymaganych zezwoleń wójtów gmin.

Nieodpowiednie warunki w schroniskach są przyczyną wysokiej śmiertelności przebywających tam zwierząt. Liczba zgonów (także w wyniku eutanazji) jest wciąż wysoka, gdyż dotyczy (przeciętnie) co czwartego zwierzęcia przyjętego do schroniska.

W związku z tak wielką skalą nieprawidłowości stwierdzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli niezbędnym staje się uporządkowanie stanu prawnego w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru jednostek samorządu terytorialnego i wydatkowanych na ten cel pieniędzy.

Dlatego też projekt zakłada wprowadzenie powszechnego obowiązku oznakowania psów. Obecnie jest to jedynie uprawnienie każdego właściciela.

Brak tego obowiązku uniemożliwia określenie faktycznej skali zjawiska bezdomności w kraju. To samo zwierzę może być kilkakrotnie odławiane i ponownie wypuszczane. Prowadzi to do nadużyć w zakresie wydatkowania pieniędzy publicznych przeznaczonych na realizację programów zapobiegania bezdomności.

Nie ma również możliwości zidentyfikowania zwierząt porzuconych lub poszkodowanych w zdarzeniach drogowych z ich udziałem, skutkuje to dodatkowym obciążeniem dla gmin, które zobowiązane są ustawowo do opieki nad takimi zwierzętami.

W ramach sprawowanego nadzoru przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nie jest możliwym dokonanie obiektywnej weryfikacji ilości miejsc dla poszczególnych gatunków zwierząt w schroniskach dla zwierząt, z uwagi na brak dookreślonych norm bytowych dla zwierząt przebywających w schronisku.

Powyższe prowadzi do nadmiernej koncentracji psów i kotów przetrzymywanych przede wszystkim w celach zarobkowych.

Brak dookreślenia pojemności danego schroniska umożliwia zawieranie umów na utrzymywanie zwierząt w schronisku w liczbie większej, niż realne możliwości zapewnienia godnych warunków bytowych zwierzętom. Powyższe implikuje patologie w postaci fikcyjnych transferów zwierząt, fikcyjnych adopcji i ucieczek zwierząt oraz niezasadnych eutanazji.

Obecnie na terenie Polski istnieje kilka niezależnych i niepowiązanych ze sobą baz danych zwierząt poddanych identyfikacji, co w wypadku zaginięcia psa oznakowanego uniemożliwia skuteczne odnalezienie właściciela. Projekt zakłada utworzenie centralnego rejestru zwierząt oznakowanych, który prowadziłyby Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna. Podmiot, który już w obecnym stanie prawnym prowadzi taki rejestr, rejestr psów oznakowanych, w myśl przepisów unijnych dotyczących przemieszczania się zwierząt w strefie Schengen.

W obowiązującej ustawie o ochronie zwierząt znęcanie się nad zwierzętami jest określone dwustopniowo. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt przez znęcanie się nad zwierzętami należy rozumieć zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień. Jest to klauzula ogólna. Następnie przepis ten zawiera otwarty katalog uszczegółowionych zachowań, które zostały uznane za znęcanie się nad zwierzętami. W projektowanej regulacji przewiduje się poszerzenie przedmiotowego katalogu o:

- 1) utrzymywanie zwierzęcia bez pomieszczenia chroniącego go przed zimnem, upałami lub opadami atmosferycznymi,
- 2) zaniechanie podjęcia lub kontynuowania leczenia zwierzęcia, w przypadku stanu lub choroby, które powodują ból lub cierpienie lub prowadzą, albo mogą prowadzić do jego śmierci;
- 3) montowanie na elementach budynków urządzeń mogących powodować zranienie lub okaleczenie ptaków, w szczególności kolców lub drutów.

Utrzymywanie zwierzęcia bez pomieszczenia chroniącego go przed zimnem, upałami lub opadami atmosferycznymi, to w obecnym stanie prawnym, zachowania wobec zwierząt, zdefiniowane podwójnie: w art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt, które stanowią przestępstwo w myśl art. 35 ust. 1a ustawy oraz w art. 9 ustawy, które stanowią wykroczenie w myśl art. 37 ust. 1 ustawy. Prowadzi to do sytuacji, iż te same zachowania np. niezapewnienie odpowiedniego pożywienia i stałego dostępu do wody wyczerpują znamiona czynu zabronionego, w tym przypadku i przestępstwa i wykroczenia. Konieczne jest zatem wyeliminowanie tego dualizmu.

Montowanie drutów, kolców lub innych tego typu urządzeń na budynkach, jest archaicznym i dość powszechnym sposobem odstraszenia i okaleczania ptaków. Są one wyjątkowo niebezpieczne dla zwierząt, powodującym niejednokrotnie „nadmierzanie” się na nie ptaków, co skutkuje obrażeniami narządów wewnętrznych i śmiercią ptaków. Obecnie są dostępne dużo bardziej humanitarne odstraszacze wykonane z gumy lub silikonu, które nie powodują ranienia się zwierząt.

W projekcie proponuje się usunięcie art. 10 określającego konieczność uzyskania zezwolenia od burmistrza, wójta lub prezydenta na posiadanie psa rasy uznanej za

agresywną. Przepis ten należy uznać za martwy i uciążliwy, nie wymuszający prewencji przed rzeczywistymi zagrożeniami wynikającymi z faktu posiadania takiego zwierzęcia. Ponadto, statystyki pogryzień nie podają, aby do takich zdarzeń przyczyniały się psy rasowe. A na utrzymywanie, czy posiadanie mieszańca tych ras nie jest wymagane zezwolenie.

Projekt nowelizacji również zakłada doprecyzowanie obowiązków straży gminnej i policji w przypadku, kiedy uprawniony przedstawiciel organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt odbiera zwierzę w sytuacji zagrożenia jego życia lub zdrowia. Obowiązek ten polegałby na udzieleniu asysty, szczególnie w przypadku, kiedy właściciel lub opiekun zwierzęcia nie zgadza się na jego odbiór i stawia opór. Praktyka pokazuje, iż przedstawiciele służb niejednokrotnie odmawiają pomocy przedstawicielom organizacji społecznych, jeżeli właściciel lub opiekun zwierzęcia odmawia prawa wejścia na posesję lub dobrowolnego wydania zwierzęcia. Projekt zakłada także doprecyzowanie obowiązków gmin w przypadku odebrania zwierzęcia, które padło ofiarą znęcania, w zakresie ponoszenia kosztów tymczasowej opieki nad nim. Jak pokazuje praktyka, organy gmin często odmawiają pokrywania kosztów opieki nad zwierzęciem, które ponoszone są z własnych środków organizacji. W konsekwencji doprowadza to do zaniechania odbioru zwierząt przez przedstawicieli organizacji społecznych w przypadkach zagrożenia ich zdrowia lub życia z uwagi na brak środków finansowych na ich utrzymywanie.

Projekt zakłada wprowadzenie zakazu utrzymywania psów na uwięzi w sposób stały. Najczęściej występującą formą uwięzi są łańcuchy. Ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach ograniczono możliwość utrzymywania w sposób stały na uwięzi do 12 godzin dziennie oraz określono długość uwięzi na minimum 3 metry. Naruszenie powyższych norm stanowi wykroczenie. Kontrola przestrzegania przedmiotowych nakazów nastręcza wielu trudności, a łańcuchy nadal pozostają mało humanitarną formą utrzymywania zwierzęcia. Wprowadzenie nakazu budowy kojców w przypadku konieczności ograniczenia swobodnego poruszania się zwierzęcia po terenie prywatnym, poprawi znacznie dobrostan zwierząt domowych.

W projekcie przewiduje się wprowadzenie definicji psa i kota rasowego, jako jedynych zwierząt, które mogą być rozmnażane w celach handlowych.

Zgodnie z projektowanymi definicjami, mają to być zwierzęta o odpowiednim dla rasy fenotypie i posiadające pięciopokoleniowy rodowód – w przypadku psa oraz czteropokoleniowy rodowód – w przypadku kota, zarejestrowanych w wymienionych

w ustawie największych międzynarodowych organizacjach kynologicznych lub felinologicznych. Powyższa regulacja ma na celu wyeliminowanie tzw. pseudohodowli, w których rozmnażanie zwierząt odbywa się poza jakąkolwiek kontrolą, często pomiędzy spokrewnionymi ze sobą osobnikami w pierwszej linii, a zwierzęta utrzymywane są niejednokrotnie w rażących warunkach bytowania. Dodatkowo, na bazie istniejących przepisów powstały dziesiątki stowarzyszeń, które wystawiają quasi rodowody, aby umożliwić swoim członkom masowe rozmnażanie i sprzedaż psów i kotów rasopodobnych. Działalność ta nie ma nic wspólnego z kynologią i jest zwykłym oszustwem.

Jednym z celów projektu jest wprowadzenie zakazu wykorzystywania zwierząt w cyrkach. W cyrkach wykorzystywane są głównie zwierzęta, które w naturze występują jako zwierzęta dzikie. Cyrki nie są w stanie zapewnić zwierzętom warunków adekwatnych do ich potrzeb, m.in. kontaktu ze stadem, możliwości izolacji, kiedy tego potrzebują, pełnowymiarowych wybiegów, stymulacji psychiczno-ruchowej, poczucia bezpieczeństwa, możliwości samodzielnego zdobywania pożywienia przez dzikie zwierzęta i dostosowania diety do indywidualnych potrzeb.

W Polsce istnieje 17 cyrków, które wykorzystują w swoich przedstawieniach zwierzęta. Do największych należą: Cyrk Zalewski, Cyrk Korona, Cyrk Europa, Cyrk Arena, Cyrk Metropol. Ogólną liczbę zwierząt w cyrkach szacuje się na około 250-300 osobników. Przechowywane w nich takie zwierzęta jak: słonie, lwy, tygrysy, wielbłądy, foki, lamy, zebry, krokodyle, fretki, konie, kozy, węże, warany, legwany, psy i byki.

W cyrkach zarówno zwierzęta dzikie, jak i udomowione dotyka szereg schorzeń. Począwszy od zaburzeń psychicznych, po urazy i choroby związane z tresurą i przyjmowaniem nienaturalnych postaw. Bardzo często u wszystkich gatunków obserwuje się stereotypie oraz problemy zdrowotne wywołane patologicznymi postawami i zaburzeniami w motoryce, takie jak stany zapalne stawów i przewlekłe urazy. Nauka sztuczek nie leżących w naturze dzikich zwierząt, wymaga często brutalnych metod tresury, w tym głodzenia. Zazwyczaj ma to miejsce, kiedy zwierzęta są jeszcze młode. Podczas tresury wykorzystywane są haki, elektryczne pałki, łańcuchy i pejczy, które mogą poważnie narażać zdrowie, a czasem nawet życie zwierząt.

Całkowity zakaz wykorzystywania zwierząt w cyrkach obowiązuje w: Grecji, Boliwii, Chinach, Bośni i Hercegowinie, Brazylii i na Cyprze.

Zakaz wykorzystywania zwierząt dzikich wprowadziły: Finlandia, Austria, Szwecja, Chorwacja, Izrael, Peru, Singapur, Holandia, Węgry, Kostaryka, Belgia, Słowenia, Kolumbia, Paragwaj, a w 2015 r. zacznie on obowiązywać w Wielkiej Brytanii.

W Czechach, Danii, Estonii, Finlandii, Australii, USA, Szwajcarii, Kanadzie, Nowej Zelandii, Hiszpanii, Portugalii, Szwecji, Ekwadorze i na Węgrzech wprowadzono częściowe ograniczenia. Ponad 100 miast w Hiszpanii wprowadziło już lokalne zakazy oraz planowane jest wprowadzenie całkowitego zakazu wykorzystywania zwierząt w cyrkach na terenie Katalonii. Podobnie postępują władze w poszczególnych miastach Irlandii, Kanady, Argentyny i Stanów Zjednoczonych.

Projekt przewiduje także zmiany w zakresie sankcji karnych za przestępstwo zabicia zwierzęcia lub znęcania się nad nim. W obecnym stanie prawnym za zabicie, uśmiercenie zwierzęcia lub dokonanie uboju sprzecznego z przepisami ustawy o ochronie zwierząt grozi grzywna, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Tej samej karze podlega ten, kto znęca się nad zwierzęciem. Jeżeli sprawca czynu działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Przestępstwa popełniane na zwierzętach wciąż są bagatelizowane przez organy ścigania i sądy. Jak wynika z danych z Krajowego Rejestru Karnego, sądy wciąż orzekają kary w niskim wymiarze, a najczęściej wymierzaną sankcją jest kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Celowe jest podkreślenie rangi dobra chronionego prawem, jakim jest życie zwierzęcia i jego wolność od bólu lub cierpienia. Projekt zakłada podwyższenie kary za zabicie zwierzęcia lub znęcanie się nad nim do 3 lat pozbawienia wolności w typie podstawowym oraz od 3 miesięcy do lat 5 w typie kwalifikowanym – ze szczególnym okrucieństwem.

Projekt ponadto przewiduje wzmocnienie roli organizacji społecznych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt w inicjowaniu oraz przystępowaniu do wszystkich postępowań, w których zachodzi potrzeba ochrony zwierząt. W obecnym stanie prawnym organizacje społeczne mogą wykonywać prawa pokrzywdzonego w sprawach o przestępstwa, wykroczenia i czyny karalne w sprawach nieletnich określone w ustawie o ochronie zwierząt. Tymczasem czyny karalne dotyczące zwierząt są stypizowane także w innych ustawach szczegółowych, jak choćby ustawa o ochronie przyrody i ustawa o ochronie zdrowia zwierząt, gdzie organizacje społeczne nie mają uprawnień pokrzywdzonego.

Należy także mieć na względzie, iż zgodnie z Kodeksem postępowania cywilnego, organizacje społeczne mogą wytaczać powództwa jedynie na rzecz obywateli (art. 61 k.p.c.). Oznacza to, iż w przypadku kiedy np. czynność prawna zostaje zawarta na szkodę zwierząt (zazwyczaj są to różnego rodzaju umowy mające za przedmiot obrót zwierzętami lub sprzeczne z prawem umowy zawierane przez gminy na wylapywanie zwierząt przez osoby nie mające do tego kwalifikacji oraz bez zapewnienia zwierzętom

miejsca w schronisku), organizacja społeczna nie ma legitymacji czynnej do wniesienia powództwa o ustalenie nieważności czynności prawnej. Podobnie rzecz się ma w postępowaniu administracyjnym – zgodnie z art. 39 § 1 k.p.a. organizacja społeczna może w sprawie dotyczącej innej osoby występować z żądaniem wszczęcia postępowania lub dopuszczenia jej do udziału w toczącym się postępowaniu, po spełnieniu określonych warunków, jak również z postępowaniem sądowoadministracyjnym, gdzie zgodnie z art. 50 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, uprawnionym do wniesienia skargi jest organizacja społeczna, w zakresie jej statutowych działalności, w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób, jeżeli brała udział w postępowaniu administracyjnym.

Projekt przewiduje przyznanie organizacjom społecznym, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt uprawnienie do samodzielnego wniosku o ukaranie w przypadku wykroczeń stypizowanych w ustawie o ochronie zwierząt. Zgodnie z Kodeksem postępowania w sprawach o wykroczenia, obecnie uprawnienie to przyznane jest pokrzywdzonym w sprawach o wykroczenia ścigane na żądanie pokrzywdzonego. Organizacje społeczne, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, mogą samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy, jeżeli w ciągu miesiąca od powiadomienia o wykroczeniu organu uprawnionego do występowania w tych sprawach w charakterze oskarżyciela publicznego, nie zostanie powiadomiony o wniesieniu przez ten organ wniosku o ukaranie albo nie otrzyma zawiadomienia o braku podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie.

W Ustawie o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych proponuje się wprowadzenie definicji schroniska oraz miejsca czasowego przetrzymywania zwierząt, objęcie schronisk kontrolą, jako działalności nadzorowanej, ustala się normatywy powierzchni, którą schronisko będzie zobowiązane zapewnić przetrzymywanym zwierzętom oraz doprecyzowuje formę prowadzenia schronisk. W obecnym stanie nadpopulacji psów i kotów, w schroniskach i innych miejscach, ważnym staje się dookreślenie możliwości sprawowania odpowiedniego nadzoru nad dobrostanem we wszystkich miejscach gromadzenia zwierząt. Dlatego koniecznym jest wprowadzenie uzyskania zezwolenia na prowadzenie schroniska przez podmiot do tego odpowiednio przygotowany, a nie jak to jest obecnie, kiedy numer identyfikacyjny otrzymuje w zasadzie każdy wnioskodawca, po fakcie uruchomienia schroniska. propozycja niewątpliwie zdecydowanie utrudni również proceder wyludzania pieniędzy od samorządów, ponieważ podmiot wylapujący zwierzęta dziś może podać fikcyjny adres schroniska nieistniejącego, co również się zdarzało. Niezwykle ważnym jest dookreślenie

normatywów powierzchniowych, ponieważ dziś występuje nadmierne zagęszczenie zwierząt, szczególnie w schroniskach patologicznych, nastawionych tylko na osiągnięcie jak największego zysku. Projekt wyłącza również możliwość prowadzenia schroniska w formie działalności gospodarczej, na rzecz gmin, ich jednostek organizacyjnych, czy organizacji pożytku publicznego, statutowo zajmujących się ochroną zwierząt.

Konieczność nowelizacji ustawy o ochronie przyrody wynika z faktu, iż w obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 131 pkt 1 a ustawy o ochronie przyrody, zabicie zwierzęcia dzikiego stanowi wykroczenie. Jednocześnie, zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, zabicie każdego zwierzęcia kręgowego stanowi przestępstwo. Konieczne jest zatem usunięcie tej sprzeczności, poprzez uregulowanie odpowiedzialności prawnokarnej za zabicie każdego zwierzęcia w ustawie o ochronie zwierząt.

Przedstawiony projekt nowelizacji nie rodzi skutków finansowych dla budżetu Państwa oraz jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.